

اهمیت یک سخنرانی چنددقیقه‌ای

چگونه مسعود پزشکیان یک فرآیند نادرست چندده ساله را به محاق برد؟

رضا رئیسی

روزنامه‌نگار و تحلیلگر سیاسی

یک رسم مألوف و همیشگی در فرآیند رای اعتماد به کابینه معرفی شده، فارغ از اینکه دولت مستقر چه گرایش و منش و رویکردی داشته باشد یا اکثریت مجلس به کدامین طیف و سویه سیاسی تعلق و قربایت داشته باشند، این بوده که بساط رایزنی و لابی‌گری برقرار و استوار و حاشیه‌های مقدم بر اصل ماجرا قلمداد شده است. البته که این واقعیتی گریزناپذیر و آئینی سیاسی و همیشگی در سپهر سیاست در ساختارهای نیمه‌ریاستی - نیمه‌پارلمانی است و از مظاهر نقش‌آفرینی مجالس در بُعد نظارتی بر دولت؛ اما نکته آن است که به مرور زمان این فرآیند تبدیل به یک موضوع مورد مناقشه شده و حواشی بر متن غلبه یافته و دستمایه تخفیف و تقلیل جایگاه وزرا در پیشبرد امور اجرایی در ساختار و بدنه دولت شده است.

وزیری که از سوی رئیس‌جمهوری برگزیده شده تا عطف به توانایی و کارکرد خودش، اضلاع و اجزای مجموعه تحت امرش را وفق سلیقه و برنامه‌هایش چینش و گزینش کند و شاکله‌ای همگون را بنا سازد، برای اینکه بتواند رای اعتماد را اخذ کند، مجبور به لحاظ ملاحظات و نظرگاه‌هایی خواهد شد که لزوماً با آن برنامه از پیش طراحی‌شده‌اش هم‌سنخ نبوده و همگرایی لازم و ملزوم را ندارد. اینگونه در همان ابتدای کار چالشی آشکار برای کلیت دولت ایجاد و بخصوص برای وزارتخانه‌هایی که وزیرش به هر دلیلی اطمینان و اعتماد برای رای‌آوری ندارد، مشکل‌ساز خواهد شد. این رسم چند دهه اخیر صحنه سیاست اما با یک سخنرانی چنددقیقه‌ای رئیس دولت چهاردهم به محاق رفت و آن حاشیه معمول و متداول همیشگی از پازل سیاسی رخت بر بست، بسیاری از منتقدان و مخالفان دولت، با انتقاد از مسعود پزشکیان، سخنرانی پایانی او و اجاعات ساده و صریح و شفاف

وی را هزینه‌کرد از عالی‌ترین مقام کشور ارزیابی کرده و به نقد و گلایه از آن پرداختند. حال آنکه می‌دانستند که این مشورت‌ها و هماهنگی‌ها امری خلق‌الساعه نبوده و نیست و اتفاقاً در راستای انسجام ساختاری شاکله دولت جدید نه‌تنها لازم و ضروری است که بخشی از آن نیز الزامات قانونی دارد و شاید تنها بتوان مدعی بود که برای اولین بار به شکل رسمی و پشت‌تریبونی اعلام شده است. حال سوال اینجاست که پس چرا منتقدان دولت اینگونه برآشفتند و زبان به نقد و گلایه باز کرده‌اند؟ پاسخ به نظر ساده و شفاف است. این تدبیر پزشکیان در شفاف‌گویی زوایای پیدا و پنهان عرصه سیاست، عملاً منتقدان دولت را در نقشه‌های خود ناکام ساخت و از طرف دیگر آن معضل همیشگی و امرداری وزرا در ماجرای فرآیند رای اعتماد را به محاق برد و اکنون از دوست و همراه تا منتقد و مخالف وزرا در بیرون و درون مجلس نمی‌توانند بخشی از آرای وزیر مألوف را معطوف و مرتبط با خود و لابی‌گری‌های‌شان بدانند و مطالبه امتیاز و جایگاه کنند. اینگونه برای اولین بار، اعضای هیئت دولت با فراغ‌بال و اطمینان خاطر بیشتری می‌توانند به چینش و تکمیل تیم عملیاتی و اجرایی خود در ساختار مدیریتی وزارتخانه دست بزنند و یک شاکله همسو و همگن برای خود قوام دهند. فرآیند رخ داده نه‌تنها در مسیر جمهورییت نظام هیچ اختلال و اختلالی ایجاد نمی‌کند، آنگونه که برخی مدعی آن هستند، بلکه یاریگر دولت در امور اجرایی و البته بازگشت مجلس به وظایف محوله ساختاری خود در عرصه نظارتی خواهد بود و اصل تفکیک قوا نیز بدین‌سان به‌عنوان یک اصل ساختاری در شاکله‌های مردم‌سالاری قوام و استحکام موزون‌تری خواهد داشت. در نهایت هم، دولت‌مردان برای ضعف و خلل محتمل در ایفای وظایف خود نمی‌توانند به گزاره‌های فرامتنی ارجاع دهند و قصورهای احتمالی را به گردن گزاره‌های فرامتنی بیاندازند. اینگونه است که می‌توان گفت یک سخنرانی چنددقیقه‌ای که البته پشت آن یک استراتژی هوشمندانه و فکرشده قرار داشت، یک فرآیند معیوب چندده‌ساله را به محاق برد و زمینه‌های هموار و مساعد برای ایفای نقش دولت در رتق و فتق امور ملت فراهم آورد.

نگاه روزنامه‌نگار

نوشدارو پس از مرگ سهراب رسید

درباره وزرای علوم و ارتباطات که طلب حلالیت کردند

محسن صالحی‌خواه

گزارشگر هم‌میهن

قصه حلالیت طلبیدن دو وزیر پیشین علوم و ارتباطات دولت سیزدهم، قصه نوشدارویی است که پس از مرگ سهراب رسید؛ بی‌فایده است. این دووزیر هر کدام در حوزه کاری خود خسارت‌هایی به کشور و ملت زدند، تا آخرین روزی که قانون به آن‌ها اجازه می‌داد در جایگاه خود مانده‌اند و همواره دست به توجیه اقدامات خود زدند.

بعید است که طلب حلالیت عیسی زارع‌پور و محمدعلی زلفی گل باعث فراموشی اقدامات و یادگاری‌های آنان شود. در سه سال گذشته، شدیدترین فیلترینگ و افت کیفیت اینترنت در ایران اتفاق افتاد. گفته می‌شود عیسی زارع‌پور در دوران سه‌ساله وزارتش اقدامات خوبی در زمینه زیرساخت‌ها انجام داد که نتیجه‌اش چند سال بعد مشخص می‌شود؛ خوش به حال آیندگان. اما آنچه در سه سال گذشته و به‌خصوص بعد از اعتراضات ۱۴۰۱ که میزان محدودیت‌های اینترنت اوج گرفت دیدیم، اینترنت گران و بی‌کیفیتی بود که همواره مورد اعتراض قرار می‌گرفت و فیلترینگی که دیگر از محتوای پورنوگرافیک و سیاسی (دلایل قدیمی فیلترینگ در ایران) گذشت و به پلتفرم‌های دیگر رسید. حتی سال ۱۴۰۱ در تیرماه قابلیت Safe Search گوگل در ایران به صورت پیش‌فرض برای تمام کاربران اینترنت ایران فعال شد؛ قابلیتی که برای استفاده امن از اینترنت توسط کودکان طراحی شده است!

زارع‌پور زمانی که داشت ساختمان وزارت ارتباطات را ترک می‌کرد، گفت خیلی مسائل دست ما نبود. راست می‌گوید؛ مسئله فیلترینگ یک مسئله حاکمیتی و فراقوه‌ایست؛ سوالی که به وجود آمده این است که آیا به اندازه‌ای که کار دست دولت و وزارت ارتباطات بوده، آن‌ها برای بهبود کیفیت اینترنت، رفع مسدودیت‌های بی‌منطق و رفع فیلترینگ به جای فروش وی‌پی‌ان به مردم ایستادگی کردند؟ راه یک‌طرفه فیلترینگ و تسری دادن آن به موضوعات و پلتفرم‌های مختلف از یک سو و فروش گسترده وی‌پی‌ان به مردم که گردش مالی قابل توجهی دارد، نشان می‌دهد که در این میان منافع و وجود داشته و دارد که امیدواریم وزیر جدید در برابر آن ایستادگی کند.

طالب حلالیت بعدی، محمدعلی زلفی‌گل وزیر سابق علوم است. پس از انقلاب فرهنگی اول که سال ۵۹ آغاز شد و انقلاب فرهنگی دوم در دوران احمدی‌نژاد، سومین موج تصفیه اساتید

در دوران وزارت زلفی‌گل رخ داد. هر وقت اعتراضی به این موضوع مطرح شد، گفتند مشکلات اداری و علمی داشتند. قابل کنمان نیست که قطعاً تخلفاتی در زمینه جذب یا انتقال به هیئت علمی در تمام ادوار رخ داده و مناسفانه خواهد داد. اما سوال این است که آیا تمام اساتیدی که به قول برخی «مسئله‌دار» بودند، ضعف علمی یا مشکلات اداری داشتند؟ محسن برهانی؟ علی شریفی‌زاد چی؟ در این منطق استادی که به سبک دهه هفتاد در راهروهای دانشگاه قدم بزند و اطلاعیه‌هایی که دوست ندارد را از روی دیوار بکند، به استادی که با صدای بلند اقدامات غیرقانونی یا ایرادات را یادآوری کند، ترجیح داده می‌شود. در دوران وزارت زلفی‌گل این مسئله بار دیگر عملی شد.

اگر اقدامات دستگاه قضایی درباره دانشجویان معترض به خصوص بعد از اعتراضات ۱۴۰۱ را کنار بگذاریم، چند دانشجو با سیستم وزارت علوم و بهداشت (که بهرام عین‌اللهی وزیر سابق بهداشت باید پاسخگو آن باشد) از تحصیل محروم یا به دانشگاه‌های دیگر تبعید شدند؟ وزیر علوم چه اقدامی برای حمایت از دانشجویان انجام داد؟ بساط دانشجوی ستاره‌دار که پس از پایان دوره احمدی‌نژاد جمع شده بود، دوباره در دوران زلفی‌گل و عین‌اللهی پهن شد. وزرای بهداشت و علوم سابق در قبال اتفاقاتی که افتاد، مسئول هستند.

اما مسئله حلالیت طلبیدن آنان چرا بی‌واکنش‌هایی روبه‌رو شد؟ مسئله این است که وزرای پیشین علوم و ارتباطات اگر تحت فشارهای خارج از دولت و از سوی نهادهای دیگر بودند، چرا وقتی دیدند که نمی‌توانند از حق مردم دفاع کنند، استعفا ندادند؟ حلالیت گرفتن در سیاست وجود ندارد، اما استعفا امری پذیرفته شده است.

وزیر علوم اگر به اندازه یک درصد با این اقدامات مخالف بود و از سمت خود او تصفیه اساتید و دانشجویان کلید نخورد، وقتی دید نمی‌تواند در برابر فشارهای فراقانونی مقاومت کند باید استعفا می‌داد. پس از استعفا نیز دلایل خود را تشریح می‌کرد. وزیر ارتباطات هم اگر نتوانست در برابر فشارهای فراقانونی مقاومت کند، باید استعفا می‌داد. اما هر دوی این افراد تا روزی که به‌موجب قانون دفتر وزارت را ترک کردند، در این پست‌ها ماندند و همواره در سه سال گذشته اقدامات‌شان را توجیه کردند. در صورتی که اگر استعفا می‌دادند بهتر از حلالیت طلبیدن از میلیون‌ها ایرانی بود که به صورت مستقیم و غیرمستقیم از نحوه مدیریت آنان ضربه خوردند. دانشجوی تبعیدی وزیر را حلال کند یا خانواده‌ای که برای استفاده عادی از اینترنتی که حق است، در این وضعیت اقتصادی باید هزینه بیشتری را متحمل شود؟

تیتریک

HEADLINE ONE

۲

پیاده‌روی اربعین به پایان رسید

حضور ۲۱ میلیونی

گروه خبر: مراسم پیاده‌روی اربعین ۱۴۴۶ هجری قمری نیز به پایان رسید. براساس خبر منتشرشده از سوی عتبه حضرت عباس (ع) بیش از ۲۱ میلیون زائر در این ایام، به زیارت کربلا مشرف شدند. بر اساس آخرین آمار منتشرشده از سوی منابع داخلی کشورمان، بیش از سه‌ونیم میلیون نفر از ایران به این مراسم رفتند. سفارت ایران در بغداد نیز با پایان این مراسم، در پیامی رسمی مراتب تشکر دولت ایران از دولت عراق برای برگزاری این مراسم را اعلام کرد.

شیاع‌السودانی با حضور در کربلا، در جریان عملیات خدمات‌رسانی به زائران قرار گرفت. محمد مخبر، معاون اول سابق رئیس‌جمهور، سردار حسین اشتری، فرمانده سابق پلیس و سعید جلیلی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام از جمله چهره‌های شناخته‌شده‌ای بودند که حضورشان در این مراسم رسانه‌ای شد.

سه‌ونیم میلیون زائر ایرانی

ستاد مرکزی اربعین ظهر روز گذشته با صدور اطلاعیه شماره ۱۷، آمار

گزارش یک

زار ایرانی این مراسم را اعلام کرد. براساس این اطلاعیه، تا ساعت ۲۴ مورخ ۱۴۰۳/۶/۳ مصادف با ۱۹ ماه صفر تعداد زائرین عازم‌شده به کشور عراق ۳/۵۸۶/۸۲۰ نفر و تعداد زائران برگشتنی از پنجم ماه صفر تا زمان صدور این بیانیه ۲/۶۳۸/۳۷۷ نفر بوده است.

حضور ۲۱ میلیونی در کربلا

براساس خبر منتشرشده در پایگاه اطلاع‌رسانی عتبه عباسی، تولید این آستان اعلام کرد که در ایام اربعین سال جاری ۲۱ میلیون و ۴۸۰ هزار و ۵۲۵ زائر در عراق حضور یافتند. سازمان گذرگاه‌های مرزی عراق نیز اطلاعاتی را در خصوص آخرین آمار تعداد زوار غیرعراقی پیاده‌روی اربعین ارائه داد. به گزارش مهر، «علاءالدین القیسی» سخنگوی سازمان گذرگاه‌های مرزی عراق تاکید کرد که شمار زوار غیرعراقی که از اول تا نوزدهم ماه صفر وارد این کشور شده‌اند به بیش از ۳ میلیون و ۴۱۳ هزار و ۶۳ زائر رسیده است. همچنین سخنگوی سازمان گذرگاه‌های مرزی عراق تصریح کرد که شمار زوار غیرعراقی مراسم اربعین حسینی

گزارش دو

وعده رئیس‌جمهور برای تامین سلامت محرومان

اظهارات پزشکیان در گفتگو با کارشناسان حوزه سلامت بررسی شد

حمایت جامعه پزشکی فارغ از هر سلیقه‌ای امروز وجود دارد تا بتوانیم مشکلات را حل کنیم. بسیاری از مشکلات عمده و اساسی قابل حل است که بخشی از آن با تکریم و برپا کردن دیگر با بهبود وضعیت معیشتی از طریق پرداخت حق قانونی آنها، قابل حل است. وزیر بهداشت این را هم گفت که جامعه پزشکی معتمد مردم هستند: «هر آسبایی به جامعه پزشکی وارد شود در کل جامعه اثرگذار است. دوران دفاع مقدس بدون دغدغه از نظر پزشکی گذشت. سال ۸۹ و برای مراسم سالروز آزادی خرمشهر از مرحوم آیت‌الله هاشمی‌فسنجانی دعوت کردیم که به عنوان سخنران حضور داشته باشد که سریعاً قبول و علت آن را اینگونه اعلام کرد که به‌عنوان مسئول جنگ در دوران دفاع مقدس، فکر می‌کنم به جامعه پزشکی خیلی مدیون هستیم. آیت‌الله هاشمی‌فسنجانی عنوان می‌کرد در دوران دفاع مقدس، تنها بخشی که نگرانی و دغدغه نداشتیم، بخش پزشکی جنگ بود. در دوران همه‌گیری کرونا نیز، فداکاری جامعه پزشکی برای همه ملموس بود.» به هر روی تاکید بر حمایت از سلامت فقرا در حالی از سوی رئیس‌جمهور بیان شد که به دلیل سیاست‌های نادرست مدیریتی کشور روزبه‌روز دایره افراد سقوط کرده به زیر خط فقر گسترش یافته و به تعبیر متخصصان قشر متوسط جامعه با رفتن به محاق فقر، هر روز لاغرتر از روز قبل شده است. بیراه نیست اگر بگوییم در این گیر و دار افزایش فقر و کاهش درآمد‌ها کالایی که زودتر از همه از سبد هزینه خانوار حذف می‌شود، «سلامت» است. در حالی که بر اساس اصول مختلف قانون اساسی تامین سلامت مردم بر عهده دولت است اما شاهد هستیم که هزینه‌های کم‌رشدن سلامت، حضور مردم را در مراکز درمانی کم‌رنگ‌تر و نارضایتی‌ها را افزایش داده است. حقیقت آن است که در دل جامعه بسیاری از شهروندان حتی قشر دستمزدبگیر هم از قطار خدمات سلامت بازمانده‌اند و سوسی می‌کنند یا خوددرمانی و درمان‌های غیررسمی حداقل بر برخی بیماری‌های خود غلبه کنند. بیماری‌های دهان و دندان که به شدت نادیده گرفته می‌شود و برخی بیماری‌ها هم به دلیل همین سختی تامین هزینه‌ها به معلولیت یا مرگ منجر می‌شود. نگاهی به آمار هم جالب است. اول تیرماه ۱۳۹۸ ابرج حرجی، معاون کل وقت وزارت بهداشت گفته بود: «این نگرانی وجود دارد که طی امسال مردم به علت فشارهای اقتصادی و بالا رفتن هزینه‌هایی همچون هزینه مواد غذایی و... کمتر به مراکز بهداشتی و درمانی مراجعه کنند». او در این حوزه اظهارات دیگری هم داشته است: «حدود ۳۰ درصد بار مراجعات به داروخانه‌ها بدون داشتن نسخه و بدون مراجعه مجدد به پزشک است تا از این طریق بتوانند هزینه‌های خود را

شادی مکی

گزارشگر هم‌میهن

مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهوری که بیش و پیش از هر اشتغال دیگری یک پزشک متخصص است در آیین گرامیداشت روز پزشک بر تامین سلامت محرومان و افشار کم‌درآمد جامعه تاکید کرد. او خطاب به جامعه پزشکی و کادر درمانی گفت: «شما نخبگان در صورتی که بخواهید و اراده کنید، قطعاً خواهید توانست با رفع مشکلات مردم، موجبات رضایتمندی آنها را فراهم کنید: ما به عهد و پیمان خود با مردم در صداقت و راست‌گویی پایبندیم، درد و رنج مردم را درد و رنج خود می‌دانیم و برای کاستن از آلام آنان تلاش خواهیم کرد. با هم افزایی، همدلی و اراده جمعی خواهیم توانست برای بسیاری از مشکلات مردم چاره‌اندیشی کنیم.» پزشکیان در بخش دیگری از سخنان خود تأمین سلامت و ارتقای خدمات درمانی به مردم را از اولویت‌های اصلی دولت چهاردهم عنوان کرد. رئیس‌جمهور همچنین بر رفع دغدغه‌ها و مشکلات معیشتی جامعه پزشکی و کادر درمان کشور هم تأکید کرد: «قطعاً تأمین معیشت و فراهم کردن شرایط برای زندگی آبرومندانه پزشکان و پرستاران که در صف اول خدمت‌رسانی به مردم هستند، مورد اهتمام دولت خواهد بود، چراکه معتقدیم کسانی که به دنبال رفع گرفتاری و مشکل مردم هستند، ابتدا خود باید دچار مشکل نباشند.» مهم‌ترین بخش از اظهارات پزشکیان اما به تامین سلامت محرومان جامعه اختصاص داشت: «ما با مردم عهد بستیم که صدای بی‌صدایان و کمک حال فقرا و دورافتادگان باشیم که به اعتقاد من گام اول برای تحقق این عهد تأمین سلامت کسانی است که در صورت بیماری، به دلیل فقر و ناتوانی در پرداخت هزینه‌های درمان جان‌شان به خطر می‌افتد.» محمدرضا ظفرقندی، وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی هم به مناسبت روز پزشک سخنرانی کرد. او پایه و اساس پزشکی خانواده را پزشکان عمومی برشمرد که می‌توانند این ساختار را اصلاح کنند. ظفرقندی ادامه داد: «اراده‌دار، با توجه و اعتبارات به حوزه سلامت اختصاص یابد اگر ساختار مناسبی وجود نداشته باشد، این منابع به هدر می‌رود. خوشبختانه در کابینه دولت چهاردهم، ۴ پزشک فعالیت دارند که فرصت مغتنمی است و

بیمارستان آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی افتتاح شد

خواند و گفت: «احداث این بیمارستان در یکی از محروم‌ترین نقاط شهر تهران نشان می‌دهد که رئیس بنیاد امور بیماری‌های خاص مستقل از دولت‌ها به این مهم توجه ویژه‌ای داشته‌اند.» او در ادامه موفقیت در تامین و تثبیت سلامت جامعه را منوط به تامین سلامت محرومین و فقرا دانست و گفت: «دولت چهاردهم خود را در این زمینه مسئول و موظف می‌داند و از هیچ تلاشی در خدمت‌رسانی به محرومین جامعه فروگذار نخواهد کرد.»

رئیس‌جمهور همچنین ضمن گرامی‌داشت یاد مرحوم آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی و خدمات ماندگار ایشان به کشور و نظام جمهوری اسلامی ایران تصریح کرد: «بی‌تردید خدمات و زحمات ماندگار مرحوم آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی باید مورد ارج‌گذاری و قدردانی قرار گیرد.»

بیمارستان ۷۰ تخت‌خوابی آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی روز شنبه سوم شهریور با حضور مسعود پزشکیان رئیس‌جمهور در جنوب شرق تهران افتتاح شد و به بهره‌برداری رسید. پزشکیان در این مراسم ضمن بازدید از بخش‌های مختلف بیمارستان آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی، با برخی پزشکان و کادر درمانی این بیمارستان گفت‌وگو کرد. این بیمارستان به همت بنیاد امور بیماری‌های خاص احداث شده است و در بخش‌های مختلف اورژانس، تخصصی زنان و زایمان، اتاق عمل، آی‌سی‌وی و بخش‌های سرپایی شامل دیالیز، تالاسمی، شیمی‌درمانی و دیابت به جامعه تحت پوشش خود خدمات ارائه می‌کند.

پزشکیان در این مراسم یکی از مسائل مورد تاکید خود در ایام انتخابات را لزوم توجه به محرومین و شنیدن صدای بی‌صدایان